OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
Erityisasiantuntija Hannu Vainonen, 0295330323

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

22.2.2017

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

**VNS 1/2017 vp:** **Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta ”Kestävän kehityksen Suomi - pitkäjänteisesti, johdonmukaisesti ja osallistavasti”**

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa asiantuntijalausuntonaan seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö on ollut aktiivisesti mukana valtioneuvoston selonteon ”Kestävän kehityksen Suomi - pitkäjänteisesti, johdonmukaisesti ja osallistavasti” laajapohjaisessa valmistelussa. Ministeriöllä on monia kiinnekohtia asiakirjan sisällön ja tavoitteiden toteuttamiseen niin painopisteiden 1 ja 2 (”Hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi” ja ”Yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi”) kuin yleisen toimeenpanon politiikkaperiaatteiden osalta.

Merkittävää ja samalla ilahduttavaa opetus- ja kulttuuriministeriön kannalta on, että Avain2030-hanke, jolla vuoden 2016 alussa kartoitettiin Suomen valmiuksia toteuttaa globaalin Agenda2030:n tavoitteita, Suomen menestysalueiksi nostettiin hyvä koulutus ja yhteiskunnallinen vakaus. Nämä molemmat menestysalueet on määrä säilyttää myös jatkossa ja esimerkiksi osaamisen tasoa edelleen kehittää yhteiskunnan kaikilla alueilla.

Valtioneuvoston selonteko toteaa Suomen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumusprosessin yhdeksi konkreettiseksi selonteon tavoitteiden toteuttamisvälineeksi. Jo vuonna 2014 opetus- ja kulttuuriministeriö antoi oman yhteiskuntasitoumuksensa, jonka mukaan ministeriö ottaa kestävän kehityksen tavoitteet ja periaatteet huomioon niin omissa strategioissaan kuin alaisten virastojen ja laitosten ohjauksessa. Kyseinen sitoumus on edelleen voimassa ja ministeriö ottaa jatkossa myös Agenda2030:n ja valtioneuvoston selonteon asettamat tavoitteet huomioon hallinnonalansa ohjauksessa.

Agenda2030:n tavoitteita toteutetaan johdonmukaisesti muun muassa koulutuspolitiikassa, jonka kautta vaikutetaan pitkäjänteisesti osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuuteen maassamme. Tehtävä edellyttää sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristönäkökohtien tasapainoista huomioimista kaikessa politiikassa sekä yhteistyössä eri hallinnonalojen ja keskeisten sidosryhmien kanssa.

Ammatillisen koulutuksen reformin avulla opetus- ja kulttuuriministeriö uudistaa ammatillisen koulutuksen vuoteen 2018 mennessä, jolloin koulutus muodostaa kokonaisuuden, jossa koulutukseen hakeutujan ikä ei ole määritä koulutusvaihtoehtoja. Reformissa perusajatuksena on, että koulutuksen lähtökohtana on joustava, yksilön osaamistarpeen perustalle rakentuva ammatillinen koulutus.

Opetus- ja kulttuuriministeriön on mukana myös muiden ministeriöiden kanssa hallituksen yhteisissä toimenpiteissä, jolloin edistetään työvoiman osaamista muuttuvilla työmarkkinoilla sekä maahanmuuttajien kotoutumista. Samoin toteutetaan toimintaohjelma vihapuheen ja rasismin ehkäisemiseksi ja kehitetään nuorisotakuuta sekä taataan koulutuspaikka nuorille.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö parantaa taiteen ja kulttuurin saatavuutta käkihankkeella, jossa kulttuuri tuodaan osaksi lasten arkea, vahvistetaan lasten ja nuorten luovuutta sekä lisätään taiteen perusopetusta ja lastenkulttuurin saatavuutta taiteenalakohtaisesti eri puolilla Suomea.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla jo tehdystä kestävää kehitystä edistävästä työstä voi mainita perusopetuksen ja lukio-opetuksen uudistetut valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteet, jotka otettiin käyttöön vuoden 2016 syksyllä. Kestävä kehitys on niissä mukana aihekokonaisuuksina kattavammin kuin koskaan aikaisemmin ja opetussuunnitelmien sisältö vastaa hyvin myös Agenda2030:n tavoitteita. Opetussuunnitelmien perusteiden arvopohjaan sisältyy ns. ekososiaalisen sivistyksen näkökulma eli yhteiskunnan tasapainoisen kehittämisen ja luonnonympäristön turvaamisen keskinäisyhteyden ymmärtäminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tarkastelee kuluvan vuoden aikana osaltaan, monen muun toimijan tavoin, mitä erityisiä toimenpiteitä – myös luovia ja innovatiivisia – hallituksen toimintaohjelma edellyttää tai mahdollistaa kestävän kehityksen hyväksi jo nyt tehtävän työn tueksi tai lisäksi.